զաթանն. եւ արիաբար հասեալք մինչեւ ’ ի Կատար լերինն եւ ’ ի ստորոտս բերդին, յետս նահանջեալ ’ ի բաց դարձան (3 դեկտ.), ոչ մի ինչ կարեւոր պատճառ ունելով: Թագաւորն Կիպրոսի ժամանեալ ’ ի Տրիպոլիս մեռաւ անդ. Անդրէաս՝ զպէտս թագաւորութեան իւրոյ եւ զիւր հիւանդութիւն պատճառելով, եւ բաւական համարեալ զկատարումն ուխտին՝ եթող զառաջնորդութիւն բանակին ’ ի Լէոբոլտ, եւ յուղի անկաւ ’ ի սկիզբն 1218 ամի դառնալ ընդ ցամաք յերկիր իւր. եւ էր յԱնտիոք ’ ի տօնի Տեառնընդառաջին. անտի եկն ’ ի Հայս[217], ուր դարձ արարեալ էր եւ Լեւոն, որ եւ ընկալաւ զհիւրն մեծաւ շքով. վասն որոյ եւ ոչ գտաւ ’ ի պաշարման Տամիադայ, որպէս գրեն ոմանք յարեւմտեայց: Զայս քաղաք՝ անագան ուրեմն գրեաթէ երկամեայ պաշարմամբ եւ բուռն եւ բազմապատիկ պատերազմօք ’ ի ծովէ եւ ’ ի ցամաքէ, ’ ի սկիզբն նոյեմբերի 1219 ամին (յաւուր 5, ըստ այլոց յ’2 փեբր. 1220), առին եւ քանդեցին մասամբ. յայսմ եւս յերկարատեւ գործառնութեան եւ ’ ի հակառակութեան ինչ լիկաթի Քահանայապետին ընդ թագաւորին Յովհաննու Պրիենայ, որ գլխաւոր էր խաչակիր իշխանացն, ասի խնդրեալ սորա օգնութիւն յաներոյ իւրոյ Լեւոնէ[218], այլ եւ ’ ի դրացեաց նորին ’ ի սուլտանէն Իկոնիոնի եւ Հալպայ. եւ նոցա արշաւեալ ’ի Դամասկոս՝ որոյ սուլտանն (Խուրէտտին? կամ Շարֆէտտին) երթեալ էր յօգնութիւն Եգիպտացւոյն ընդդէմ Խաչակրաց. եւ ստիպեցին զնա դառնալ յետս[219]: Չեն ինչ անհաւանելի դէպքն, բայց պատմիչք մեր ոչ աւանդեցին զայսոսիկ, այլ զմտերմանալ երկոցուն թագաւորացն, զմերս եւ զԱնդրէաս. զոր ոչ միայն մեծապէս պատուեաց

---

217 «D'ilec se parti li rois de Hongrie et ala en Ermenie, et la se mist en mer en galees, et passa en Aquilce, et d'ilec s'en ala en sa terre». – Eracles. XXX, 13.

218 Պատմութիւն Յովհաննու Պրիենի:

219 Զպաշարումն Տամիադայ այսպէս ստորագրէ պատմիչ մեր, յետ վերոյգրեալ բանիցն. «[illegible] ուր ամրագոյն կապեալ անյաղթելի սրսլայիւ (շղթայ), եւ ոչ կարացին առնուլ ցամաք՝ զաւուրս բազումս. մինչեւ ’ի նաւսն գործեցին սանդուղս. եւ տարեալ մօտ ’ի պարիսպն՝ ելին ’ի վեր, եւ հազիւ կարացին առնուլ զպուրձն, մեծաւ կոտորածով. եւ ելեալ ’ի ցամաքն՝ շինեցին ’ի վերայ գետոյն կամուրջ. եւ անցեալք յայնկոյս՝ նստեալ ’ի վերայ քաղաքին՝ պաշարեցին զնա շուրջանակի: Եւ սուլտանն Եգիպտոսի Յէտլն (Ատէլ) եղբայր Սալահիտնին, եւ որդիք իւր Քէմլն եւ Աշրաֆն՝ եկեալք բանակեցան ընդդէմ նոցա, եւ ոչ ինչ կարէին օգնել քաղաքին, եւ ոչ ահոկել զօրացն քրիստոնէից»:– Յետ իբր քսան ամսոց՝ ստիպեցան քրիստոնեայք դաշամբք թողուլ զքաղաքն անդրէն յայլազգիս, զկնի երկար վիճման, յորում Հայք զկողմն ունէին զասպետաց եւ զայլոց՝ որք կամէին լքանել զքաղաքն, եւ յաղթեաց այս խորհուրդ (8 սեպտ. 1221):